

Dział Wspomagania Badań
Sekcja Statystyczno-Ekonomiczna

UWARUNKOWANIA W PRODUKCJI PAPRYKI, OGÓRKÓW GRUNTOWYCH I BURAKÓW ĆWIKŁOWYCH

Autorzy:

dr inż. Piotr Brzozowski

dr inż. Krzysztof Zmarlicki

Opracowanie redakcyjne:

Dr inż. Piotr Brzozowski

Opracowanie przygotowane w ramach **zadania 5.1:**

„Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego”

Programu Wieloletniego:

„Działania na rzecz poprawy konkurencyjności i innowacyjności sektora ogrodniczego z uwzględnieniem jakości i bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska naturalnego” finansowanego przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Skierniewice 2016

Spis treści

I. Perspektywy, szanse i zagrożenia produkcji papryki	3
1. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z producentami	3
2. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z konsumentami	4
3. Analiza SWOT – papryka	4
II. Perspektywy, szanse i zagrożenia produkcji ogórków gruntowych.....	5
1. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z producentami	6
2. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z konsumentami	7
3. Analiza SWOT – ogórki gruntowe.....	7
III. Perspektywy, szanse i zagrożenia produkcji buraków ćwikłowych.....	8
1. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z producentami	8
2. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z konsumentami	9
3. Analiza SWOT –buraki ćwikłowe.....	9

I. Perspektywy, szanse i zagrożenia produkcji papryki

Światową produkcję papryki szacuje się na ponad 33 mln ton, z czego około połowa przypada na Chiny (2015 r.). W krajach UE zbiory tego warzywa wynoszą około 2,3 mln ton. Liderem wśród krajów europejskich jest Hiszpania, gdzie produkuje się około 1 mln ton papryki, co stanowi około 42% zbiorów krajów UE. Liczącym się producentem jest Holandia, gdzie rocznie zbiera się około 350 tys. ton, przy czym jest to papryka uprawiana głównie pod osłonami. W Hiszpanii spod osłon pochodzi prawie 70% produkowanej tam papryki (w 2015 r. - 660 tys. ton). W Polsce Papryka jest trzecim pod względem wielkości produkcji (po pomidorze i ogórku), warzywem uprawianym pod osłonami. W 2014 r. powierzchnia tego typu uprawy wynosiła około 1,4 tys. ha, a zbiory ukształtowały się na poziomie 90 tys. ton. W latach 2009–2014 Polska eksportowała od 9 tys. do 19 tys. ton papryki, w 2014 r. eksport papryki wyniósł 15,9 tys. ton – głównie do krajów WNP. W roku 2015 z powodu rosyjskiego embargo zmniejszył się do 13,6 tys. ton. Spadek ten byłby jeszcze większy, gdyby nie wzrost popytu na polską paprykę w krajach UE, spowodowanego spadkiem zbiorów w Hiszpanii z powodu upałów i związanej z tym gradacji chorób.

1. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z producentami

Zdaniem producentów uprawa papryki w roku 2016 była opłacalna, wskaźnik opłacalności przy plonie $6,5 \text{ t}/1000 \text{ m}^2$ (średnio 1565 kg z namiotu o powierzchni 240 m^2) i średniej uzyskanej cenie 2,85 zł/kg wyniósł około 113%. Uzyskana cena mogłaby być jeszcze wyższa, jednak część producentów sprzedawała do przetwórstwa paprykę krojoną w cenie od 0,80 do 1,80 zł/kg w zależności od wybarwienia. Niektórzy sprzedawali w ten sposób do 30% produkcji. Uprawa papryki pod osłonami w ostatnich latach była dochodowa choć jej opłacalność zmniejszyła się, a ponadto z powodu lokalnych klęsk żywiołowych wielu producentów poniosło dotkliwe straty.

Na rynkach obecna była również papryka z uprawy polowej sprzedawana średnio o 1 zł/kg taniej niż papryka spod osłon. Niekiedy owoce z uprawy polowej prawie dorównywały jakością tym spod osłon. Generalnie jednak papryka polowa była bardziej twarda, mniej mięsista i mniejsza. Według producentów papryki polowej jej uprawa w roku 2016 i poprzednim była opłacalna. Odnotowywano plony rzędu 25-40 ton na ha, co dawało wartość produkcji towarowej od 40 tys. do 60 tys. zł/ha, przy kosztach produkcji odpowiednio: 35 tys. i 45 tys. zł /ha uprawa ta przynosiła od 5 tys. do 15 tys. zł/ha dochodu czystego netto. Koszty pracy ludzi w polowej produkcji to rząd wielkości od 10 tys. do 17 tys. zł/ha. Uprawa polowa wiąże się również z dużym ryzykiem produkcyjnym, w latach 2010, 2011 i 2013 wielu producentów poniosło straty z powodu złych warunków pogodowych i związanej z tym niskiej jakości owoców oraz niskich cen.

Producenci papryki uważają, że rynek papryki w Polsce ma nadal szanse rozwoju przy wzroście eksportu i przetwórstwa. Świadczy o tym przezwyciężenie problemów z rosyjskim embargiem i wzrost eksportu do krajów UE. Zdaniem producentów, polska papryka z powodu późniejszego terminu dojrzwania wypełnia lukę podażową na rynku UE i w przeciwieństwie np. do holenderskiej - ma opinie zdrowego produktu. Według producentów rok 2016 to udany sezon, biorąc pod uwagę niekorzystne uwarunkowania zewnętrzne, m.in. zamknięcie przez

Rosję rynku dla papryki tureckiej, co dodatkowo zwiększyło podaż w Europie. Producenci dążą do zwiększania zarówno wielkości produkcji jak i powierzchni uprawy. Pojawiają się jednak bariery rozwoju, z których największą jest dostępność siły roboczej, a dopiero na dalszym miejscu plantatorzy wymieniają problemy ze zbytem.

Wśród producentów przeważały dwa poglądy na docelowy model gospodarstwa z papryką jako produktem głównym. Pierwszy bazujący na własnych zasobach siły roboczej; drugi – zdecydowanie mniej powszechny, oparty na pracownikach najemnych. Po pojawieniu się problemów z siłą roboczą, zdecydowana większość plantatorów, zwiększyła wykorzystanie własnej siły roboczej. Dokonywano tego poprzez dywersyfikację produkcji pod osłonami (głównie wprowadzanie innych gatunków), co skutkowało bardziej równomiernym rozdysponowaniem nakładów pracy. Przeciętna czteroosobowa rodzina jest w stanie obsługiwać około 20 tuneli, każdy o powierzchni 240 m². Każde następne 4-5 tuneli wymaga zatrudnienia pracownika sezonowego. Natomiast więksi producenci, polecali model gospodarstwa, w którym w oparciu o pracowników najemnych zwiększają powierzchnię tuneli oraz uprawiają paprykę w polu, która też wymaga znacznych nakładów siły roboczej.

2. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z konsumentami

Najczęstszym powodem zakupu papryki, zarówno w postaci świeżej jak i przetworzonej były jej walory smakowe. We wrześniu i październiku około 15% kupujących paprykę na targowiskach nabywało ją w większych ilościach: 5 kg rzadziej 10 kg (1-2 torby foliowe), z zamiarem dalszego przetworzenia jej w domu. Zdecydowana większość konsumentów deklarowała chęć zwiększenia zakupów poza sezonem, barierą jest jednak wysoka cena dostępnego wówczas towaru importowanego. Wśród osób które nie kupowały papryki, zdecydowanie przeważały te, które nie lubią jej smaku.

3. Analiza SWOT – papryka

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Kreatywność producentów – sami wykonują konstrukcje tuneli, np. tak, aby możliwa w nich była uprawa mechaniczna; dywersyfikują uprawy (oberżyna, fasolka pod osłonami, papryka w polu), tak aby lepiej wykorzystać własne zasoby siły roboczej • Ceny kluczowych czynników produkcji takich jak praca i ziemia są w Polsce nadal dość niskie • Rozwinięty przemysł przetwórczy w Polsce zagospodarowuje nadwyżki podaży na rynku świeżym jak 	<ul style="list-style-type: none"> • Niski stopień zorganizowania się producentów, tylko jedna grupa zrzeszająca wyłącznie producentów papryki; antagonizmy pomiędzy gminami: Przytyk, Klwów i Potworów przy promocji „Papryki Przytyckiej” • Zbyt niski poziom sprzedaży poprzez sieci handlowe - brak odpowiedniego partnera dla nich, tzn. z dużą podażą (jedna 30-osobowa grupa i Zrzeszenie Producentów Papryki to za mało) • Klimat niezbyt odpowiedni do produkcji tego ciepłolubnego

<p>i umożliwi docelową produkcję dla przetwórstwa np. papryki polowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dobra lokalizacja „paprykowego zagłębia” w centrum kraju, blisko Warszawy i Łodzi • Rozwój handlu i usług wokół produkcji papryki, powstawanie „paprykowego klastra” 	<p>warzywa, szczególnie w uprawie polowej w chłodniejsze i deszczowe lata mogą występować straty</p>
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rynek państw UE (w roku 2015 pomimo rosyjskiego embarga odnotowano wzrost eksportu na tym kierunku o 170%), w dalszej kolejności rynek państw spoza UE (ewentualnie poprzez inne państwa reeksport do Rosji) • Powstawanie silniejszych grup producenckich i koncentracja produkcji 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost kosztów siły roboczej i mniejsza jej podaż (dostępność pracowników) • Konkurencją papryki z południa Europy i innych krajów np. z Turcji • Zmiany w ustawie „Prawo wodne” (wzrost opodatkowania i w związku z tym wzrost kosztów produkcji)

Podsumowując, w Polsce nadal istnieje znaczny potencjał do rozwoju produkcji papryki. Ze względu na zmienne warunki pogodowe powinna to być głównie uprawa pod osłonami. Wzrost produkcji powinien następować poprzez jej intensyfikację i wzrost plonów z jednostki powierzchni. Bardzo istotnym czynnikiem rozwoju produkcji jest eksport papryki do krajów UE i poza UE. Bardzo pomocne byłyby tu różne działania promocyjne, najlepiej wychodzące ze strony dobrze zorganizowanych producentów.

II. Perspektywy, szanse i zagrożenia produkcji ogórków gruntowych

Światowa produkcja ogórków w polu i pod osłonami, w roku 2015 według danych szacunkowych wynosiła około 72 mln ton, z czego około 3/4 przypadało na Chiny (około 55 mln ton). W krajach UE produkuje się około 2,8 mln ton, a wielkość zbiorów od wielu lat zmienia się nieznacznie. Liderem wśród krajów europejskich jest Hiszpania, gdzie zbiera się około 750 tys. ton, co stanowi 27% produkcji krajów UE. Polska z ilością około 500 tys. ton zajmuje drugie miejsce wśród krajów UE, co stanowi prawie 20% produkcji krajów wspólnoty. Liczącym się producentem jest Holandia, gdzie zbiera się około 400 tys. ton - głównie spod osłon oraz Niemcy z ilością około 250 tys. ton.

Zbiory ogórków gruntowych w Polsce w roku 2016 wynosiły około 260 tys. ton, i w porównaniu do roku 2004 praktycznie nie zmieniły się (wzrost około 3%), w porównaniu natomiast do średniej z lat 1991-1995 zmniejszyły się o 45%. Zbiory ogórków gruntowych w dużej mierze zależne są od warunków pogodowych i opłacalności produkcji w sezonie poprzednim i z tych powodów ulegają dużym wahaniom. Dla porównania zbiory ogórków uprawianych pod osłonami w ostatnich latach były z reguły większe niż zbiory ogórków gruntowych. W roku 2016 wyniosły 260 tys. ton, co oznacza wzrost ich produkcji w porównaniu z rokiem 2004 o około 50 tys. ton (26%). Powierzchnia uprawy ogórków gruntowych w roku

2015 wynosiła około 15 tys. ha., w porównaniu do roku 2004 zmniejszyła się o 25%, a w porównaniu do średniej z lat 1991-1995 zmniejszyła się o 55%.

1. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z producentami

Koszty produkcji ogórków gruntowych uprawianych w polu w roku 2016, w zależności od stosowanej technologii i poziomu plonów wynosiły od 19 tys. do ponad 40 tys. zł/ha - dla ogórków uprawianych „pod włókniną” z zastosowaniem czarnej folii i nawadniania kropelkowego. Zastosowanie tych innowacji przyczynia się do wzrostu plonów, ich przyspieszenia i poprawy jakości, co wiąże się z wyższą uzyskiwaną ceną. Wzrost jakości plonów to przede wszystkim mniejsza ilość ogórków zniekształconych. Niezależnie od stosowanej technologii absolutnie niezbędne staje się nawadnianie, choćby w postaci deszczowania. Udowodniły to takie lata jak rok poprzedni (2015) lub rok 2006, kiedy to z upraw nienawadnianych niejednokrotnie nie zebrano nawet jednego „rzutu” ogórka. Wówczas to zainwestowane w produkcję nakłady rzędu 5 tys.-10 tys. zł/ha, były bezpowrotnie tracone. Produkcja ogórków jest jedną z najbardziej pracochłonnych upraw i jako taka jest bardzo wrażliwa na zmiany kosztów pracy najemnej. Nakłady na pracę ludzi stanowią średnio około 35% kosztów bezpośrednich produkcji. W roku 2016 technologia z wykorzystaniem włókniny i taśm kroplujących przyniosła około 7,4 tys. zł dochodu czystego netto z 1 ha, tj. o 2,6 tys. zł więcej niż metoda tradycyjna. Mankamentem bardziej wydajnej technologii jest o około 40% większe zapotrzebowanie na pracę ludzi z powodu większych zbiorów oraz przy rozkładaniu/składaniu włókniny i montażu/demontażu linii kroplujących. Problemem jest także pozbywanie się zużytych materiałów, w tym zwłaszcza folii.

Producenci ogórków gruntowych uważają, że rynek ustabilizował się w ciągu ostatnich lat i nie należy w związku z tym w przyszłości oczekiwać dalszego spadku popytu na przetwory z ogórków, a więc i na ogórki gruntowe. Szans rozwoju produkcji upatrują we wzroście średnich plonów poprzez stosowanie nawadniania, nowych bardziej wydajnych odmian ogórka np. partenokarpnych oraz dalszej mechanizacji produkcji, w tym zbioru.

Wśród producentów ogórków zdecydowanie przeważał jeden docelowy model gospodarstwa nastawionego na produkcję ogórka w polu, mianowicie duże, kilkudziesięciohektarowe gospodarstwo ukierunkowane na produkcję warzyw do przetwórstwa, tzn. tylko z okazjonalną sprzedażą na rynku warzyw świeżych. Byłyby to gospodarstwa zmechanizowane, wyposażone w maszyny ułatwiające zbiór np. typu „samolot” (platforma wyposażona w taśmociąg służące do transportowania owoców na przyczepę zaczepianą z tyłu). Wśród pozostałych plantatorów warzyw dominował pogląd, że ogórek gruntowy może być jednym z gatunków (np. obok ziemniaków) dużego gospodarstwa warzywniczego. Producenci uprawiający ogórek gruntowy na rynek warzyw świeżych preferują raczej produkcję pod osłonami; na zbiór przyspieszony i opóźniony, ponieważ uzyskują z niej wyższe ceny.

2. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z konsumentami

Konsumenci z reguły kupują ogórki gruntowe w postaci kiszzonej i konserwowej zimą i wiosną, a latem przeważnie jako małosolne oraz świeże w celu dalszego przetworzenia. Ogórki konserwowe kupują zwykle w sklepach wielko-powierzchniowych, a ogórki świeże i kiszzone, w tym zwłaszcza małosolne, na targowiskach i w małych sklepach. Zarówno producenci jak i konsumenci przyznają, że zakupy ogórków gruntowych w postaci świeżej są mniejsze niż kilka lat temu. Znaczna część konsumentów kupuje ogórki kiszzone jako dodatek do sałatek lub zupy ogórkowej. Wielu konsumentów przyznaje, że kupuje ogórki kiszzone i kwaszone z przyzwyczajenia wynikającego z tradycji kulinarnych.

3. Analiza SWOT – ogórki gruntowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niskie koszty pracy ludzi; podobnie niskie koszty ziemi pod uprawę • Nadal znaczny popyt na ogórki przetworzone w postaci kiszzonej, kwaszonej oraz konserwowej • Rozwinięte przetwórstwo ogórków, duże zakłady produkują głównie ogórki konserwowe, małe koncentrują się na ich kiszeniu i kwaszeniu (około 1000 kwaszarni), ich właściciele często sami uprawiają ogórki • Przyspieszenie sezonu konsumpcji ogórków małosolnych poprzez uprawę ogórka gruntowego pod osłonami • Zaplecze naukowe: kształcenie i doksztalcanie producentów, szeroka gama odmian mieszańców heterozyjnych polskiej hodowli jak Zefir F₁, Reja F₁, Rodos F₁ i partenokarpna odmiana Monika F₁ 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża zależność upraw ogórka od dostępności siły roboczej, występowanie dużego zapotrzebowania na nią w okresie szczytowego owocowania (częste zbiory ze względu na „przerastanie” owoców), trudna mechanizacja zbioru • Wzrost kosztów siły roboczej i mniejsza jej podaż (dostępność pracowników) • Choroby ogórka: mączniak rzekomy i kanciasta plamistość, ze zwalczaniem których plantatorzy mają duże problemy • Zbyt mała reprezentacja ogórków gruntowych w sklepach wielkich sieci, np. w sezonie letnim ogórków małosolnych, wynikająca m.in. z braku odpowiedniego partnera dla wielkich sieci po stronie producentów
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rynek państw UE (np. Niemiec, państw Beneluxu, Czech) • Dalszy rozwój przetwórstwa, zwłaszcza wzrost produkcji ogórków konserwowych, a w małych firmach kiszonych (na liście produktów tradycyjnych MRiRW przetwory 	<ul style="list-style-type: none"> • Wprowadzeniem ruchu bezwizowego pomiędzy UE a Ukrainą może zwiększyć przepływ pracowników z Ukrainy do Niemiec z pominięciem Polski • Wzrost produkcji korniszonów w innych krajach UE (np. w

<p>z ogórków stanowią 19 ze 145 pozycji kategorii warzywa i owoce)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trend na zdrowe odżywianie i żywność naturalnie przetworzoną tzn. bez konserwantów, produkty lokalne i tradycyjne może przyczynić się do zwiększenia konsumpcji ogórków 	<p>Niemczech) i na Ukrainie, z powodu bardziej sprzyjających warunków klimatycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Planowane wycofywanie z obrotu części substancji czynnych środków ochrony roślin przez Komisję Europejską • Zmiany w ustawie „Prawo wodne”, powodujące wzrost kosztów produkcji
--	--

W świetle analiz SWOT istnieją szanse na wzrost produkcji ogórków gruntowych poprzez wzrost ich przetwórstwa. Kluczowym elementem jest tu wzrost plonów z jednostki powierzchni, do czego przyczynia się uprawa odmian partenokarpnych i technologia z wykorzystaniem włókniny. Ważne jest również zmniejszenie kosztów jednostkowych, poprzez rozwój i wprowadzanie do produkcji technologii praco-oszczędnych.

III. Perspektywy, szanse i zagrożenia produkcji buraków ćwikłowych

Światowa produkcja buraków ćwikłowych według różnych szacunków w 2015 roku wynosiła około 2,8-3,5 mln ton, z czego około 1/3 przypadała na Federację Rosyjską (około 1,1 mln ton). W Polsce w 2016 r., wynosiła około 346 tys. ton, a powierzchnia uprawy około 11 tys. ha. W stosunku do roku 2004 zbiory buraków ćwikłowych zmniejszyły się o 3%, a powierzchnia uprawy o 18%. Jeszcze większe spadki wystąpiły w stosunku do średniej z lat 1991-1995, gdyż zbiory zmniejszyły się o 37%, natomiast powierzchnia uprawy o 52%. W porównaniu do roku poprzedniego (2015), w którym zebrano niecałe 300 tys. ton zbiory buraków wzrosły o 10%. Niestety, z zagospodarowaniem takiej ilości są poważne problemy, co znalazło odzwierciedlenie w cenach uzyskiwanych przez producentów. W listopadzie średnia cena buraków mytych, pakowanych w worki wynosiła 0,36 zł/kg, i była o około 50% niższa od ceny z analogicznego okresu roku poprzedniego. Ceny skupu w zakładach przetwórczych w listopadzie również były niższe niż w ubiegłych latach, kształtowały się na poziomie 0,20 – 0,24 zł/kg, co stanowiło około 70% średniej ceny z lat 2011-2015. Przy tak niskich cenach produkcja była opłacalna w nielicznych gospodarstwach, przede wszystkim w tych z wysokimi plonami oraz efektywnym wykorzystaniem posiadanych środków produkcji tzn. niskimi kosztami jednostkowymi.

1. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z producentami

Koszty produkcji buraków ćwikłowych to 12 tys. - 18 tys. zł/ha, przy plonach rzędu 30-60 t/ha. Na 21 gospodarstwach badanych w sezonie uprawowym 2016, tylko w czterech osiągnięto opłacalność produkcji buraków przeznaczonych na rynek warzyw świeżych, a tylko w jednym gospodarstwie opłacalna była produkcja buraków przeznaczonych do przetwórstwa (odmiany Alto F₁), przy stosowaniu nawadniania i bardzo wysokim plonie, prawie 60 t/ha. Wszystkie badane gospodarstwa sprzedawały buraki na rynku warzyw świeżych, a siedem do przetwórstwa.

Według producentów wyższe nakłady na produkcję nie gwarantowały większej jej opłacalności i zdarzały się sytuacje gdy ich zwiększanie generowało wyższą stratę.

Wśród producentów buraka ćwikłowego przeważają opinie podobne jak w przypadku ogórków gruntowych, tzn., że jeżeli mieliby zwiększać produkcję połową tego warzywa, to raczej z przeznaczeniem do przetwórstwa i poprzez wzrost wydajności z jednostki powierzchni. Około połowa plantatorów buraków, deklaruowała chęć zmniejszenia produkcji tego gatunku, co było wynikiem niskich cen uzyskiwanych za buraki ze zbiorów w roku 2016.

Większość producentów buraków preferowała model gospodarstwa nastawionego na produkcję warzyw polowych, z burakiem ćwikłowym jako jednym z uprawianych gatunków. Byłoby to docelowo duże gospodarstwo zmechanizowane, ukierunkowane na produkcję warzyw do przetwórstwa i tylko sporadycznie sprzedające na rynku warzyw świeżych. Inni proponowali mniejsze gospodarstwa z mieszaną produkcją; połową i pod osłonami gdzie buraki odmian wczesnych byłyby produkowane w postaci botwiny na zaopatrzenie małych sklepów, rynków hurtowych i targowisk.

2. Ocena sytuacji rynkowej na podstawie wywiadów przeprowadzonych z konsumentami

Konsumenci kupują buraki głównie ze względu na ich walory smakowe, zwłaszcza ci, którzy nabywają je z zamiarem przyrządzenia barszczu lub kupują gotowy barszcz z buraczków. Znaczna część konsumentów kupuje je z powodu walorów dietetycznych i zdrowotnych, a nawet estetycznych (bo ćwikła i barszcz z buraczków ładnie wygląda na stole). Około 15% konsumentów kupujących buraczki w większych ilościach na targowiskach jesienią, kupowało je z zamiarem przetworzenia na ćwikłę i sałatki. Wśród osób, które podawały powody dla których nie kupują buraków przeważały stwierdzenia, że im nie smakują.

3. Analiza SWOT –buraki ćwikłowe

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Relatywnie niska cena ziemi rolnej, co w połączeniu ze względną łatwością uprawy daje szybki wzrost produkcji • Rozwinięte przetwórstwo, które przy odpowiednim popycie może łatwo zagospodarować nadwyżki surowca • Uprawa wczesnych odmian buraków ćwikłowych w tunelach na botwinę 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozdrobniona produkcja, dużo w małych gospodarstwach warzywniczych i rolniczych • Brak odpowiednich przechowalni w małych gospodarstwach – warzywa tracą turgor • Duże zmiany cen w skupie, rok do roku, mała ilość upraw buraka ćwikłowego objęta umowami kontraktacyjnymi (wahania cen mniejsze)
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rynek państw UE, wzrost konsumpcji w związku z trendami na 	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost produkcji buraków i ich przetwórstwa w innych krajach UE

<p>zdrową żywność</p> <ul style="list-style-type: none">• Wejściu w życie od 01.01.2017 ustawy o sprzedaży bezpośredniej, która umożliwiłaby rolnikom sprzedaż detaliczną np. ćwikły• buraki ćwikłowe są źródłem betaniny (ekstrahowanej na skalę komercyjną), naturalnego barwnika stosowanego w przemyśle spożywczym	<p>i na sąsiedniej Ukrainie</p> <ul style="list-style-type: none">• Planowane wycofywanie części substancji czynnych środków ochrony roślin przez Komisję Europejską• Ewentualny wzrost cen paliw i nawozów, który spowoduje wzrost kosztów produkcji buraków
---	--

Podsumowując można stwierdzić, że możliwy jest wzrost produkcji buraków ćwikłowych. Należy spodziewać się koncentracji uprawy w większych gospodarstwach nastawionych na produkcję do przetwórstwa i dalszego wzrostu plonów z jednostki powierzchni. Spadek krajowego popytu nie powinien mieć już miejsca, a w związku z trendami na zdrowe odżywianie i rozwój przetwórstwa, spodziewany jest raczej jego wzrost. Ustawa o sprzedaży bezpośredniej, może w większym stopniu uruchomić inwencję twórczą właścicieli małych gospodarstw produkujących na zaopatrzenie lokalnego rynku.